
Siim Tammer: vähendades reegleid suurendame igapäevast vastutust

28. veebruar 2025

Seadused ehk kindlaks määratud normid on alati nende kehtestajate nägu ja tegu. Valdavalt demokraatlikus maailmakorras peaks seega normid teenima enamuse ühiskonna soove. Kui ühiskond soovib reegleid vähendada ja see tundub mõistlik, siis tuleb seda teha. Kuid sel juhul peame üle rääkima ka vastutuse võtmise olulisuse.

Postimees kirjutas oma [juhtkirjas](#) sellest, kuidas Euroopa soovib bürokraatiat vähendada ja seeläbi vähendada ka ettevõtete kulusid, kes saavad säästetud raha suunata näiteks ettevõtte arengusse.

Euroopa on seni armastanud erinevaid tegevusi tugevalt reguleerida ja see on olnud kogu euroopaliku õigussüsteemi toimimise normaalne osis. Mõni isegi ütleks, et see tagab keskkonna parema ettenähtavuse ja selguse. Küll aga on ausad ka need teemapüstitused, mis Ameerika Ühendriikide tuules on jõudnud Euroopa seadusekogumike virna taha – kas me ennast üle ei ole reguleerinud? See on ääretult täpne küsimus, millele väga head vastust ei olegi, kuna reeglite nappus ei kummita näiteks ka Ameerikat või Hiinat.

Reeglite vähendamisel suureneb iga inimese roll ja vastutus

Millega aga tuleb arvestada normide vähendamisel ja bürokraatia tapul, on igaühe vastutuse ja rolli suurenemine. See on täna jäänud varju ja vajab sügavamat käsitlust. Kui rääkida finantssektorist, siis hea näide võiks olla krüptovaraturu reguleerimine ehk nn MICA määrus, mis tõi krüptovaraturu finantsjärelevalve alla kogu Euroopas. Vastav määrus ja selle satelliitaktid kokku on selline virtuaalne õigusloomet, mis võtab keskmisel juristilgi jala kergelt värisema. Bürokraatia ja reeglite vähendamise tuhinas võiks küsida, kas meil on üldse vaja krüptovaraturgu reguleerida? Vähem seadust ja bürokraatiat võib viia populaarse vastuseni – ei ole vaja. Mis aga oleks sellise hüpoteetilise olukorra tagajärg? Igaüks peaks ise enda eest seisma ja puuduksid reeglid, mis peaksid eelkõige kaitsma teenuse tarbijat hetkel, kui asjad hakkavad kiiva kiskuma.

Praktika kinnitab ühiskonna soovi ise lõpuni mitte vastutada

Sedalaadi küsimusi, kas midagi peaks olema riigi suurema jälgimise all, tuleks küsida tegelikult palju laiemalt nii Euroopas kui ka siseriiklikult. Neid kohti, kus seadusevint on juba üle keeratud, on väga paljudes kohtades. Teisalt aga peab arvestama, et vabadusemündil on ka teine pool, mis kipub varju jääma ja mis juba tuhandeid aastaid on toonud meid tagasi reeglite manu – selleks on vastutus. Kui me vähendame norme, siis see suurendab meie kõigi enese vastutust.

Vastutus aga on selline huvitav ilming, mille olemasolu tunnend alles siis, kui seda vaja on. On piisavalt näiteid sellest, kus vastutuse koormat ei taheta tunnustada enda luhtunud superinvesteeringute või kahtlaselt lõhnavate skeemidega kaasa minemisel. Ikka jõuab küsimus sinna, kus olid riigi silmad või miks keegi ei valvanud. Riigi silmad aga tähendavadki reegleid ja menetlusi ehk bürokraatiat. Mida suurem on soov riigi olemasoluks, seda suurem on seega ka seadusraamatute paksus. Nii lihtne see ongi.

Ur-Nammu koodeks on täna teadaolevalt üks esimesi kirja pandud seadusi, jäädes ajajärku kuskil 2095-2047 e.Kr. Ehk lihtsustatult oleme üle 4000 aasta elanud kirjutatud normidega ja see vast ei muutu ka tulevikus. Küll aga tuleks kindlasti kasutada tekkinud tuult ja proovida nii Euroopa Liidus kui ka siseriiklikult õigusnorme ning bürokraatiat vähendada, kuna koorem on meiesugusele riigile liiga suur. Samas tuleb aga enne purjedesse tuule sisse saamist läbi mõelda ka see, kuhu maani oleme nõus norme vähendada ja seeläbi enda vastutust suurendama.

[Teavita mind, kui sisu muutub](#)